

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10.11.2004, sp. zn. 3 To 845/2004, ECLI:CZ:KSCB:2004:3.TO.845.2004.1

Číslo: 5/2006

Právní věta: Jestliže obchodní společnost poskytne klientovi úvěr z vlastních zdrojů za účelem konkrétní koupě určité věci uvedené ve smlouvě o úvěru tím způsobem, že na klienta nepřevéde peníze, ale zaplatí za něho jím vybrané zboží přímo prodejci, přičemž k samotnému zboží zakoupenému klientem od prodejce této společnosti nevznikají podle smlouvy žádná práva, jde o úvěrovou smlouvu ve smyslu ustanovení § 250b tr. zák. (srov. dále č. 6/2004 Sb. rozh. tr.).

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 10.11.2004

Spisová značka: 3 To 845/2004

Číslo rozhodnutí: 5

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Úvěrový podvod

Předpisy: § 250b odst. 1 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích v trestní věci obviněného P. Š. ke stížnosti státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Českém Krumlově zrušil usnesení Okresního soudu v Českém Krumlově z 16. 8. 2004, sp. zn. 10 T 120/2004.

Z o d ů v o d n ě n í :

Usnesením Okresního soudu v Českém Krumlově z 16. 8. 2004, sp. zn. 10 T 120/2004, bylo rozhodnuto tak, že podle § 314c odst. 1 písm. a), § 188 odst. 1 písm. c), § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. se zastavuje trestní stíhání obviněného PS. pro skutek, v kterém je obžalobou spatřován trestný čin úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 tr. zák., a kterého se měl dopustit tak, že ve dnech 10. 9. 2003 a 17. 9. 2003 v K. prostřednictvím obchodního zástupce uzavřel se společností G., a. s., smlouvy o úvěrech na nákup mobilních telefonů a při jejich sjednávání vědomě nepravdivě uvedl, zeje zaměstnán u společnosti L., a. s., Č. B., ač zde ani jinde nepracoval, a na základě těchto nepravdivých údajů mu byly poskytnuty finanční úvěry (dne 10. 9. 2003 na základě smlouvy č. X ve výši 5000 Kč, dne 10. 9. 2003 na základě smlouvy č. Y ve výši 5000 Kč, dne 17. 9. 2003 na základě smlouvy č. Z ve výši 10 500 Kč), které od počátku řádně hradí podle obchodních podmínek, tudíž

společnosti G. nevznikla žádná škoda, neboť tento skutek není trestným činem a není důvod k postoupení věci.

Okresní soud své rozhodnutí odůvodnil zejména tím, že podle jeho názoru žalovaný skutek nelze kvalifikovat podle § 250b tr. zák. V tomto směru odkázal na stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. [Tjpn 301/2003](#), které bylo publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 6/2004. Okresní soud poukázal na právní větu tohoto stanoviska, která zní „úvěrovou smlouvou ve smyslu § 250b tr. zák. se rozumí smlouva o úvěru podle § 497 a následujících obchodního zákoníku. Naproti tomu pod tento pojem nelze podřadit takové typy smluv, které spočívají nikoliv v poskytnutí peněžních prostředků, nýbrž v poskytování zboží a služeb na základě tzv. odložených plateb (např. smlouvu o koupi najaté věci či tzv. leasingovou smlouvu).“

V dalším okresní soud poukázal na některé části odůvodnění zmíněného stanoviska Nejvyššího soudu s tím, že v projednávané věci se jedná o typický případ úvěrových smluv spočívajících v pouhém poskytování zboží a služeb na základě tzv. odložených plateb. Společnost G., a. s., ve skutečnosti obviněnému podle názoru okresního soudu nikdy neposkytla finanční prostředky, jak tomu při smlouvách o úvěru (podle obchodního zákoníku) bývá, pouze za něj na účet prodejce uhradila část kupní smlouvy objednaného a převzatého zboží. Tyto prostředky se pak obviněný zavázal G., a. s., pravidelně měsíčně splácet. Svojí podstatou je podle názoru okresního soudu tento smluvní vztah právě nákupem zboží na splátky, spotřebitelským úvěrem, jak je v rozhodnutí Nejvyššího soudu opakovaně zdůrazňováno. Tuto svoji argumentaci okresní soud ještě dále rozvedl s ohledem na citované stanovisko Nejvyššího soudu.

Proti tomuto rozhodnutí podal v zákonné lhůtě stížnost státní zástupce. Především namítl, že podle jeho názoru okresní soud nesprávně aplikoval stanovisko Nejvyššího soudu. Shora konstatované úvahy okresního soudu, jimiž odůvodnil svůj názor, že v projednávaném případě nejde o úvěrový podvod ve smyslu § 250b tr. zák., státní zástupce považuje za chybné. Má za to, že v posuzovaném případě byla nepochybně uzavřena úvěrová smlouva o spotřebitelském úvěru. Z úvěrových podmínek společnosti G., a. s., které jsou smluvními podmínkami ve smyslu ustanovení § 273 obchodního zákoníku a tvoří nedílnou součást zmíněné smlouvy, mimo jiné vyplývá, že tato obchodní společnost v rámci svého předmětu podnikání poskytuje také úvěry zvláštních zdrojů za účelem konkrétní koupě určité věci, uvedené v úvěrové smlouvě, aniž by byla povinna poskytnout úvěr do výše 100 % prodejní ceny zboží. Úvěr společnost poskytuje klientovi prostřednictvím prodejce a na jeho účet. V případě těchto spotřebitelských úvěrů poskytnutí úvěr v peněžní formě, ovšem na rozdíl od bankovního úvěru společnost na něho nepřevádí peníze, ale zaplatí za klienta jím vybrané zboží.

Úvěr byl sjednán k určitému účelu. K samotnému zboží zakoupenému obžalovaným od prodejce poškozená společnost neměla a nemá žádná práva. Za této situace je podle názoru státního zástupce třeba smlouvu o spotřebitelském úvěru, kterou obviněný uzavřel, považovat za úvěrovou smlouvu ve smyslu ustanovení § 250b tr. zák.

V závěru svého opravného prostředku proto státní zástupce navrhl, aby stížnostní soud napadené usnesení z těchto a ještě i dalších důvodů, na které rovněž poukázal, zrušil ve smyslu ustanovení § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. okresnímu soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Stížnostní soud podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal napadené usnesení i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům:

Trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy či v žádosti o poskytnutí subvence nebo dotace uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.

Okresní soud zpochybnil, že by v projednávaném případě obviněný P. Š. uvedl nepravdivé údaje při uzavírání právě úvěrové smlouvy ve smyslu posledně citovaného zákonného ustanovení.

Okresní soud je toho názoru, že ve své podstatě předmětný vztah mezi obviněným a poškozenou společností G., a. s., je prakticky nákupem zboží na splátky, nikoliv smlouvou o úvěru podle ustanovení § 497 a násl. obchodního zákoníku.

Stížnostní soud se samozřejmě seznámil se stanoviskem Nejvyššího soudu ČR, jehož se okresní soud dovolává. Přesto však nedospěl k závěru, že by okresní soud postupoval správně, jestliže projednávaný případ podřadil pod výklad citovaného stanoviska. V tomto směru se stížnostní soud ztotožnil s argumentací státního zástupce. Za nesprávnou je třeba označit tu argumentaci okresního soudu, že v projednávaném případě šlo toliko o poskytnutí zboží na základě tzv. odložených plateb. Předmětný smluvní vztah, který je podložen smlouvami o úvěru, jež jsou shora citovány, se lišil od jiných úvěrů pouze v tom směru, že zde byla určitá třetí osoba, prostřednictvím níž obviněný jako zájemce o poskytnutí úvěru uzavřel smlouvu o úvěru, dále se lišil v tom, že obviněný nezískal přímo finanční prostředky, ale ty byly poškozenou společností poskytnuty na účet třetí osoby, prodejce, a současně zástupce poškozené společnosti. To je jediná odlišnost od jiných úvěrů, a i podle názoru stížnostního soudu nic nebrání závěru, aby i takovéto smluvní vztahy byly chráněny podle § 250b tr. zák.

Nejde totiž o případy tzv. odložených plateb či tzv. leasingové smlouvy, kterých se týkalo citované stanovisko Nejvyššího soudu ČR. Jestliže v těch případech, které Nejvyšší soud svým stanoviskem vyloučil z dosahu pojmu „smlouva o úvěru“ či „úvěrová smlouva“, dochází k tomu, že klient nezískává do vlastnictví určité zboží, ale toto má pouze v nájmu až do té doby, než zaplatí sjednanou částku, pak v projednávaném případě je situace jiná, klient uzavírá prakticky dvě smlouvy, jednak kupní smlouvu s příslušnou obchodní organizací, a jednak smlouvu o úvěru se subjektem poskytujícím mu úvěr.

Na základě uzavřené kupní smlouvy se klient takto stává ihned vlastníkem zakoupeného zboží, aniž by k tomuto zboží měla jakákoliv vlastnická práva společnost poskytující úvěr. S touto společností klient uzavírá úvěrovou smlouvu, která je i za uvedených podmínek smlouvou o úvěru ve smyslu § 497 a násl., obchodního zákoníku bez ohledu na to, jak ji označují smluvní strany. V tomto směru lze přisvědčit argumentaci státního zástupce. Přitom i smlouva o úvěru může být účelová s tím, že poskytovaný úvěr bude použit na uhrazení určitého zboží či služeb. Klient rovněž nemusí při sjednávání takovéto smlouvy o úvěru získat přímo do své dispozice určité finanční prostředky, nelze vyloučit, že již při sjednávání úvěrové smlouvy dá pokyn, aby finanční prostředky byly vyplaceny jinému subjektu, který mu poskytl určité zboží nebo služby.

S ohledem na shora uvedené závěry soud neshledal důvodnou argumentaci v tomto směru rozvedenou v napadeném usnesení.

Dále se odvolací soud zabýval dalšími námitkami stížnosti státního zástupce.